

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

SENTINȚA CIVILĂ NR. 7716
ȘEDINȚA PUBLICĂ DE LA 19.12.2011

CURTEA CONSTITUITĂ DIN:
PREȘEDINTE - DIANA MAGDALENA BULANCEA
GREFIER - GRIGORE DICULESCU

Pe rol se află pronunțarea asupra acțiunii în contencios administrativ formulată de *reclamantul* CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII, în contradictoriu cu *pârâtul* VLASIE VASILE, având ca obiect „*constatarea calității de lucrător/colaborator al securității*” și asupra admisibilității sesizării Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată de către pârât.

Dezbaterile și susținerile părților au avut loc în ședința publică din data de 05.12.2011, consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta, când Curtea, pentru a da posibilitatea părților să depună concluzii scrise, în temeiul art. 146 din Codul de procedură civilă a amânat pronunțarea pentru data de 12.12.2011 și respectiv, 19.12.2011, când a hotărât următoarele:

CURTEA:

Deliberând asupra acțiunii în constatare de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București Secția a VIII-a Contencios Administrativ la data de 13.01.2011 sub nr. 287/2/2011 reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII a solicitat instanței, în contradictoriu cu pârâtul VLASIE Vasile, ca prin hotărârea ce se va pronunța să se constate VLASIE Vasile Ștefan, născut la data de 02.10.1947 în Homocea, județul Vrancea, fiul lui Vasile și Elvira, domiciliat în municipiul București, _____ Sector 6.

În motivarea acțiunii s-a arătat că prin cererea nr. P 2769/07/21.03.2007, adresată C.N.S.A.S. de către numita _____, se solicita verificarea, sub aspectul constatării calității de lucrător al Securității, pentru ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului informativ nr. I 1212 (cotă CNSAS), dosar în care pârâtul VLASIE Vasile figurează în vol. 2, filele 1v. 7, 8, 9, 11, 12. Ținând cont de prevederile art. 1 alin. 7, alin. 8 din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2003, reclamantul apreciază cererea ca fiind legală.

Reclamantul arată că, în fapt, așa cum rezultă și din cuprinsul Notei de Constatate nr. DI/I/2694/16.11.2010, precum și al înscrisurilor atașate acțiunii noastre, pârâtul VLASIE Vasile având gradul de locotenent major în cadrul Biroului 2, Serviciul 2, din Direcția a II-a, a dirijat o sursă din legătura personală a domniei sale, pe lângă o persoană semnalată că "și-a exprimat intenția ca în perioada Conferinței de la BELGRAD să se autoincendieze pentru a <protesta> împotriva <încălțării drepturilor omului> iar în 1978 a intrat în legătură cu Paul GOMA". Materialul obținut de la sursă a fost trimis de către pârât, spre exploatare la dosarul de obiectiv.

Reclamantul mai arată că rețeaua informativă reprezintă principalul mijloc al muncii de securitate, de aceea preocuparea centrală a ofițerilor care lucrează cu rețeaua informativă o reprezintă sporirea capacității acesteia. Astfel, se urmărește formarea unei rețele valoroase, cu largi posibilități de informare, bine amplasată în mediile și problemele ce interesează organele de securitate. Instruirea rețelei informative trebuie să constituie un proces continuu, în care, printre altele se pune accent pe semnalarea în timp util a informațiilor ce prezintă interes. Deci, dirijarea informatorilor se va face cu prioritate pentru rezolvarea problemelor de profil, în cazul nostru supravegherea informativă a persoanei urmărite.

În acest sens, reclamantul reține și materialul semnat de către pârâtul VLASIE în dosarul de urmărire informativă nr. I 581 (cotă C.N.S.A.S.), deschis asupra unei persoane semnalată că este predominantă de "concepții mistico - religioase, sub masca cărora în discuțiile întreținute cu diverși colegi ai săi, se dedă la manifestări dușmănoase". Astfel, în nota ofițerului la nota informativă, pârâtul dirijează o sursă din legătura personală a domniei sale, să discute cu urmăritul "pentru a stabili dacă se menține pe aceeași poziție".

În consecință, arată reclamantul, așa cum reiese din documentele cuprinse în Nota de constatare amintită anterior, pe care de altfel le-am reținut și în motivarea acțiunii în constatare, activitatea pârâtului VLASIE Vasile se remarcă prin acțiunile ce au avut ca efect îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, activitățile desfășurate de către pârâtul VLASIE Vasile, în calitate de angajat al fostei Securități, au îngrădit următoarele drepturi și libertăți fundamentale ale omului, recunoscute și garantate de legislația în vigoare la acea dată:

- dreptul la viață privată prevăzut de art. 12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului;

- dreptul la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor, prevăzut de art. 28 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Pentru argumentele prezentate anterior, reclamantul apreciază că sunt asigurate condițiile impuse de legiuitor prin art. 2 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008 aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, pentru a se putea constata calitatea de "lucrător al Securității". Astfel, norma citată impune îndeplinirea următoarelor condiții pentru a se putea reține calitatea invocată:

1. Persoana să aibă calitatea de ofițer, inclusiv acoperit, sau subofițer al Securității în perioada 1945-1989. Or, în speța dată, această condiție este asigurată deoarece, așa cum am mai precizat, domnul VLASIE Vasile a avut gradele de locotenent în cadrul Securității Municipiului București (1968) și locotenent major în cadrul Direcției a II-a, Serviciul 2, Biroul 2 (1973).

2. În calitatea menționată la punctul 1, să fi desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului. Și această condiție este asigurată prin acțiunile expuse pe larg anterior. Așa cum se poate observa, toate măsurile întreprinse de către domnul VLASIE Vasile au încălcat flagrant drepturi și libertăți fundamentale ale omului garantate prin legile în vigoare la acea dată.

În drept, cererea a fost întemeiată pe disp. art. 1 alin. 7 teza a II -a, art. 2 lit. a), art. 8 lit. a), și art. 11 alin. 1 ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008 coroborate cu art. 27 alin. 1 și alin. 5 și art. 35 alin. 5 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, adoptat prin Hotărârea Colegiului Nr. 2/2008, publicat în Monitorul Oficial al României Nr. 18/09.01.2009, precum și pe dispozițiile articolului 112 al Codului de Procedură Civilă.

În dovedire, reclamantul a depus o serie de înscrisuri.

Cererea este scutită de la plata taxei de timbru.

Pârâtul VLASIE Vasile a depus întâmpinare, prin care a solicitat respingerea acțiunii în constatare, ca nelegală. Prin aceeași întâmpinare, pârâtul a invocat și excepția de neconstituționalitate a OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată și modificată prin Legea nr. 293/2008.

În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate, pârâtul a solicitat admiterea acesteia și sesizarea Curții Constituționale, pentru următoarele considerente:

a) Lipsa competenței materiale a instanțelor de contencios, care, sesizate în orice mod și de orice petent/instituție sau entitate, nu pot examina, judeca sau nu se pot pronunța pe aspecte sau fapte ce țin de regulamentele sau comandamentele specifice militare.

Constituția din 2003 la art. 126 alin.(6), prevede explicit: "Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice. pe calea contenciosului administrativ) este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament militar".

b) Încălcarea gravă a principiului prezumției de nevinovăție pentru lucrătorii Securității.

În opinia pârâtului, dispozițiile art. 2 lit. a) din O.U.G. nr. 24/2008 lasă loc la o interpretare abuzivă, în sensul de a se pune semnul egalității între calitatea de lucrător al Securității, pe de o parte, și desfășurarea de activități prin care s-au suprimat ori îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului. pe de altă parte. Din modul în care este formulat textul rezultă că este lucrător al Securității persoana care:

- a avut calitatea de ofițer sau subofițer al Securității în perioada 1945-1989;

- a desfășurat activități prin care a suprimat sau îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

În același timp, art. 2 al O.U.G. creează premisele unei forme de răspundere morală și juridică, pentru simpla participare la activitatea fostelor servicii de informații, fără a se stabili vreo formă de vinovăție. Prevederile respective nu iau în considerare faptul că ofițerii au desfășurat activități în cadrul atribuțiilor de serviciu, acestea fiind înscrise în actele normative din etapa respectivă, ca atribuții ale instituției, ale unității și ale postului pe care. erau încadrați, făcând parte din metodologia de lucru caracteristică tuturor serviciilor de informații.

În plus, prin semnificația dată termenilor și expresiilor din art. 2 al ordonanței, se induce ideea prezumției de vinovăție colectivă pentru toți lucrătorii fostei Securități ca urmare a apartenenței la această structură, fapt de natură să aducă prejudicii demnității și integrității unor persoane nevinovate, inclusiv posibile prejudicii de ordin material.

Astfel, în opinia pârâtului se încalcă prezumția de nevinovăție prevăzută de dispozițiile art. 23 alin. (11) din Constituția României, potrivit căreia "Până la rămânere a definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată", aceasta fiind înlocuită cu prezumția de vinovăție colectivă, ceea ce contravine, în mod evident, prevederilor constituționale menționate.

c) Acordarea unor atribuții jurisdicționale CNSAS, printr-un abuz de reglementare juridică.

Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității trebuie să fie doar o autoritate administrativă autonomă, fără niciun fel de atribuții jurisdicționale, al cărui unic scop să fie acela de a permite cetățeanului accesul la propriul dosar. În alți termeni, CNSAS trebuie să fie doar "un depozitar și un administrator" al dosarelor și documentelor întocmite de fosta Securitate.

Din lectura atentă a textului O.U.G. nr. 24/2008 rezultă că aceasta creează posibilitatea ca CNSAS să se substituie unei instanțe judecătorești, prin faptul că structurile sale interne, inclusiv Colegiul, emit evaluări și constatări care sunt de competența unei instanțe judecătorești și care pot produce "ipso facto" efecte juridice.

Instanța de contencios administrativ are doar un rol formal, întrucât nu face altceva decât să certifice, ulterior, ceea ce deja a constatat această instituție.

În legătură cu una dintre atribuțiile conferite de OUG nr. 24/2008, respectiv aceea de a utiliza și alte categorii de surse, precum arhive străine sau mărturiile unor cetățeni străini, pârâtul solicită a se avea în vedere că mărturia, respectiv declarația de martor este un act juridic, din punct de vedere al dreptului civil, și un mijloc de probă, din punct de vedere al dreptului procesual civil. Așadar, utilizând mărturiile unor cetățeni străini, CNSAS nu face altceva decât să administreze probe, pentru că este evident faptul că aceste "mărturii" trebuie consemnate în documente (declarații, memorii, note etc.) care, ulterior, pot fi folosite în fața instanțelor de judecată competente, ca mijloace de probă.

În concluzie, CNSAS nu este doar o autoritate administrativă autonomă, lipsită de atribuții jurisdicționale, așa cum se acreditează în preambulul O.U.G. nr. 24/2008, ci exercită o jurisdicție specifică, în contradicție cu dispozițiile art. 126 alin. 5 din Constituția României și adoptă un verdict privind calitatea de "lucrător al Securității care implică ipso facto și vinovăția de "poliție politică".

Prin urmare, CNSAS are competența de a stabili existența unei vinovății, în rol de "primă instanță" cu atribuții jurisdicționale propriu-zise.

d) Subrogarea CNSAS în dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

CNSAS nu trebuia să fie abilitat prin lege să introducă acțiuni în justiție pentru constatarea calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, acest drept trebuind să aparțină exclusiv cetățeanului care se consideră vătămat ca urmare a eventualelor acțiuni abuzive ale unor lucrători din fosta Securitate, singurul în măsura sa aprecieze asupra prejudiciilor suferite.

Prin introducerea unor acțiuni în constatare, CNSAS se subrogă în dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, garantat prin dispozițiile art. 21 alin. 1 din legea fundamentală.

Mai mult, art. 21 alin. 2 din Constituție stipulează că "Nici o lege nu poate îngădi exercitarea acestui drept".

Or, de vreme ce dispozițiile art. 8 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008 stabilesc dreptul CNSAS de a "dispune Direcției juridice introducerea unei acțiuni în constatare a calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia", înseamnă că cetățeanul este privat de dreptul său constituțional de a se adresa liber și neîngrădit justiției, drept pe care, la libera sa apreciere, poate să-l exercite sau nu.

Neconstituționalitatea dispozițiilor O.U.G. nr. 24/2008 în raport de art. 21 alin. 1 din Constituție se fundamentează pe faptul că textul constituțional menționat înțelege să califice sau, altfel spus, să personalizeze calitatea de beneficiar al accesului liber la justiție, condiționând-o de apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime proprii. Așadar, în viziunea legiuitorului constituțional, astfel cum rezultă din interpretarea literală a textului, numai la prima vedere, titularul calității procesuale active este nedeterminat, putând fi orice persoană, întrucât, în continuare, textul precizează că o asemenea calitate este subsecventă exclusiv apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale acestuia. În sensul și sub aspectul evidențiat, norma constituțională este restrictivă. Aceeași concluzie este în egală măsură valabilă și cât privește art. 52 alin. 1 din Constituție care reglementează de o manieră specifică, proprie domeniului supus incidenței sale, acela al contenciosului administrativ, legitimarea procesuală activă, supunând-o, însă, aceleiași condiționări principale.

Or, așa fiind, consacrară, prin art. 8 alin 1 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008 a dreptului CNSAS de a dispune introducerea unei acțiuni în constatare a calității de "lucrător al Securității" sau colaborator al acesteia contravine textelor constituționale de referință menționate.

Contradicția nu rezidă într-o restrângere arbitrară, pe calea reglementării legale, a accesului liber la justiție, ci într-o extindere nepermisă a sferei titularilor acestui drept, dincolo de limitele sale constituționale, astfel cum rezultă din formula redacțională a textelor de referință. Mai mult, un asemenea demers este contrar scopului și rațiunii CNSAS, respectiv de autoritate administrativă autonomă care poate asigura numai dreptul de acces al cetățeanului la propriul dosar, urmând ca, după studiere, cetățeanul care se consideră vătămat în drepturile ori în interesele lui legitime să acționeze în cunoștință de cauză.

Astfel, dacă, incontestabil, solicitarea cetățeanului de acces la propriul dosar, modalitate concretă de valorificare a dreptului constituțional de petiționare, consacrat de art. 51 din Constituție, ar conferi CNSAS valența juridică a unei împuterniciri constitutive de mandate, ar însemna a excede cadrului și finalității reglementării. Într-adevăr, nu se vede cum obligația autorităților de a răspunde la petiții în termenele și condițiile stabilite potrivit legii, prevăzută de alin. 4 al textului constituțional mai sus menționat, ar putea fi convertită în posibilitatea respectivelor autorități de a se substitui petiționarului și a exercita, în numele și interesul acestuia, dreptul de acces liber la justiție, fără ca reglementarea legală care ar consacra-o să nu contravină premisei sale constituționale.

Tot astfel, dacă legitimitatea procesuală activă a CNSAS este consecutivă unui mandat conferit de petiționar, introducerea de drept a acestuia din urmă în proces, în calitate de reclamant, apare lipsită de orice justificare, iar consacarea sa legală infirmă întreaga construcție teoretică.

e) Subrogarea de către CNSAS și a instituției Avocatului Poporului.

Dispozițiile art. 8 alin. 1, lit. a și cele ale art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 24/2008, prin care se stipulează dreptul CNSAS de a introduce acțiuni în constatarea calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, sunt neconstituționale și în raport cu dispozițiile art. 58 alin. 1 din Constituția României, întrucât CNSAS se subroga instituției Avocatului Poporului, creată special pentru "apararea drepturilor și libertăților persoanelor fizice" care "și exercită atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și libertățile lor, în limitele stabilite de lege".

f) Încalcarea dreptului la apărare a lucrătorilor Securității în fața Colegiului CNSAS.

Pe de altă parte, O.U.G. privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității este neconstituțională ca urmare a faptului că nu prevede posibilitatea persoanei de a se apăra în fața Colegiului CNSAS.

Astfel, deși Colegiul CNSAS emite note de constatare privind calitatea de "lucrător al Securității" sau de colaborator al acesteia, care se comunică atât persoanelor verificate, cât și persoanelor care au solicitat verificarea, în cazul verificării la cerere, cetățeanul verificat nu are posibilitatea să se apere în fața Colegiului care, în fapt, desfășoară o procedură jurisdicțională, ci doar în fața Curții de Apel București - Secția de contencios administrativ și fiscal, cu ocazia soluționării procesului referitor la acțiunea în constatare, promovată ulterior de CNSAS.

g) Desemnarea ca unică instanță de judecată a Tribunalului București - Secția Contencios Administrativ, respectiv Curții de Apel București - Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, după validarea O.U.G. nr. 24/10.03.2008 prin Legea nr. 293/28.11.2008.

Dispozițiile art. 11 din O.U.G. nr. 24/2008, cu modificările aduse de Legea nr. 293/2008, sunt neconstituționale întrucât instituie competența de soluționare în prima instanță a acțiunii în constatarea calității de lucrător la Securității sau de colaborator al acesteia doar pentru Tribunalul București - Secția de Contencios Administrativ, respectiv Curtea de Apel București - Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, ca unică instanță de judecată, în timp ce adevăratele prevăzute la art. 8 alin. 1 lit. b și art. 9 pot fi contestate

in fata instantei de contencios administrativ de orice persoana interesata. In termen de 30 de zile de la publicarea lor pe pagina de internet CNSAS.

Asadar, in timp ce pentru constatarea calitatii de "lucrator al Securitatii" sau de colaborator al acesteia se stabileste o competenta exclusiva de solutionare in prima instanta la nivelul Sectiei de Contencios Administrativa Curtii de Apel Bucuresti, ingradindu-se astfel, in mod deliberat, accesul persoanelor verificate la celelalte instante de contencios administrativ din tara, in cazul adeverintelor sus-mentionate, acestea pot fi contestate in fata instantei de contencios administrativ, competenta teritorial, de la nivelul intregii tari.

Ca urmare a unei astfel de reglementari, persoanei verificate i se ingradește posibilitatea de a-si exercita dreptul la o instanta de judecata apropiata de domiciliul sau, acesta fiind, de cele mai multe ori, in imposibilitatea de a se prezenta la Curtea de Apel Bucuresti, in timp ce, in mod paradoxal, pentru celelalte persoane interesate se creeaza o situatie privilegiata, intrucat pot contesta o adeverinta emisa de CNSAS la alte instante de contencios administrativ competente teritorial.

Astefel, prin reglementarea voit contradictorie a act. 10 alin. 2, comparativ cu act. 11 alin. 1 din O.U.O. nr. 24/2008, se creeaza o "inegalitate de tratament juridic", in flagranta contradictie cu dispozitiile act. 16 din Constitutia Romaniei, potrivit carora "cetatenii sunt egali in fata legii si a autoritatilor publice, fara privilegii si fara discriminari".

Pe fondul cauzei, pârâtul a arătat că situația sa de lucrător al Securității este de notorietate.

Evidența personalului care a lucrat în acest sector necesar și util fiecărui stat, atestă fără putință de tăgadă că in perioada 1968 - 1973 a deținut funcții in cadrul Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucuresti, respectiv Directia a II-a având gradul de locotenent, respectiv locotenent major. In acest organism de stat, pârâtul și-a desfășurat activitatea exclusiv în limitele legilor și a Regulamentelor militare.

Pârâtul arată că activitatea pe care a desfășurat-o ca lucrător de Securitate, în organismul intitulat "Securitate", nu a depășit cadrul legal, în sensul Decretului nr.130/1972, publicat în Buletinul Oficial nr. 39 din 19.04.1972.

Pârâtul apreciază ca în actiunea in constatare se fac afirmatii neadevarate in legatura cu activitatea sa. Astfel:

a) Dirijarea unei surse din legatura personala pentru verificarea si prevenirea unei intentii de auto incendiere este interpretata ca ingradire a unor drepturi si libertati fundamentale ale omului si nu ca o activitate menita a apara viata persoanei in cauza. Fiind sesizat despre o astfel de intentie, chiar pe canale secrete, pârâtul arată că daca nu actiona in scop de prevenire, in cazul materializarii intentiei suicide de catre persoana in cauza, era susceptibil de savarsirea, prin omisiune, a unor fapte incriminate de lege sub aspectul laturii obiective a infractiunilor contra vietii, integritatii corporale si sanatatii persoanei. Potrivit Codului de conduita a persoanelor insarcinate cu aplicarea legii, adoptat de Adunare Generala a Organizatiei Natiunilor Unite, functionarii (angajatii) fortelor de securitate sunt raspunzatori de viata, integritate acorporala si sanatatea persoanelor care intra in sfera lor de activitate.

b) Simpla activitate generica de dirijare a unei surse de a verifica o sesizare nu poate fi de natura sa implice elemente din latura obiectiva a unor infractiuni contra libertatii persoanei, deoarece numai in raport cu acestea se poate aprecia masura in care au fost lezate drepturi si libertati fundamentale ale persoanei.

c) Invocarea generica a ingradirii drepturilor si libertatii fundamentale ale omului prevazute de art. 12 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului si respectiv, art. 28 din Constitutia Romaniei din 1965, coroborat cu art. 19 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului nu este corelata cu textele legii penale care incrimineaza faptele prin

care se aduce atingere drepturilor garantate în legislația internațională a drepturilor omului, respectiv în Constituția României.

d) în ceea ce privește condițiile/cerințele prevăzute de art. 2 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008, modificată și completată prin Legea nr. 293/2008 pentru a se putea constata calitatea de "lucrător al securității", pârâtul apreciază că în acțiunea în constatare îndeplinirea celei de-a doua cerințe cumulative, respectiv ca lezarea drepturilor și libertăților să fi avut drept scop susținerea puterii totalitare comuniste, este omisă, deoarece nu este întrunită, deci nu subzistă afirmatia privind existența calității de lucrător al securității în accepția textului de lege invocat - art. 2 lit. a O.U.G. 24/2008.

e) Paratului i se reține în sarcină și dirijarea unei surse pentru stabilirea faptului dacă o persoană se menține pe poziție dusmanoasă. Trebuie menționat că, în litera și spiritul legii pozițiile sau manifestările dusmanoase se apreciau în raport cu dispozițiile legii penale, în categoria acțiunilor (manifestărilor) dusmanoase intrând o categorie relativ largă de acțiuni, inclusiv spionajul, conform art. 158 Cod Penal care incriminează, și în prezent, acțiunile dusmanoase contra statului, după cum tot în aceeași categorie pot fi incluse atentatul terorist, atentatul contra unei colectivități și alte fapte prevăzute și pedepsite de legea penală.

Totodată, pârâtul apreciază că o serie din susținerile reclamantului sunt nefondate. De asemenea, din materialele depuse la dosar, așa cum se poate observa, întreaga acțiune formulată de C.N.S.A.S. prezintă aprecieri străine de situația de fapt a activității sale.

Mai mult decât atât, reclamantul extrapolează conținutul OUG nr. 24/2008, în sensul că nu se limitează numai la prezentarea unor documente într-o listă așa cum obligă art. 7 din Ordonanță, ci vine cu puncte proprii de vedere făcând chiar afirmații tendențioase la adresa sa. Cu alte cuvinte, prezintă date neadevărate despre activitatea sa, falsificând astfel în acest document realitatea.

Mai este de reținut și faptul că în art. 4 din Decretul nr. 130/1972, privind atribuțiile organelor de securitate, se precizează că acestea organizează și desfășoară activitatea de apărare a securității statului în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării acțiunilor întreprinse de serviciile de spionaj și agenturile acestora împotriva statului român, a acțiunilor de sabotaj, diversiune și subminare a economiei naționale, acțiuni pentru descoperirea și lichidarea activităților serviciilor de spionaj împotriva capacității de apărare a țării etc.

Pentru realizarea acestei sarcini lucrătorii de Securitate aveau la îndemână instrumente și mijloace specifice prevăzute în actele normative în vigoare în cadrul cărora se încadrează atât ordinele ministrului, cât și regulamentele militare. Acestea erau obligatorii și sub jurământ militar trebuiau și trebuie să fie îndeplinite.

Din cele menționate se desprinde concluzia că, în principal, activitatea Securității, ca și a S.R.I., are ca scop prevenirea infracțiunilor contra securității statului. Or, activitatea de prevenire presupune cunoașterea din faza incipientă a tendințelor și acțiunilor împotriva securității naționale. Cunoașterea acestor acțiuni sau a unor activități pregătitoare, nu se poate realiza decât prin verificarea complexă a celor care sunt semnalati că desfășoară sau intenționează să desfășoare acțiuni împotriva securității naționale.

Printre mijloacele folosite în temeiul legii sunt: folosirea informatorilor și a colaboratorilor, a mijloacelor tehnice de înregistrarea convorbirilor și cunoașterea conținutului corespondenței, filajul și investigația. Fără aceste mijloace, organele de securitate, ca și cele ale S.R.I., nu puteau și nu pot să-și îndeplinească atribuțiile.

Folosirea mijloacelor specifice muncii de securitate se face în baza unor planuri de măsuri cu obiective care au ca finalitate adoptarea de măsuri preventive. În cadrul acestor măsuri preventive se creionează în primul rând cunoașterea persoanei semnalată cu activități împotriva siguranței statului, ori constatarea că aceasta persoană nu desfășoară astfel de activități. Așa fiind, apare de neînțeles motivul pentru care activitate utilă și

necesară fiecărui stat, trebuie să apar ca pârât într-o acțiune în constatare în fața unei instanțe de judecată ca și când aș fi fost un infractor sau un delicvent.

Curtea, analizând cu prioritate condițiile de admisibilitate ale cererii de sesizare a Curții Constituționale pentru declanșarea contenciosului constituțional, reține următoarele:

Dispozițiile art. 29 alin. 1, 2 și 3 din *Legea nr. 47 din 13 mai 1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale*, republicată, reglementează condițiile de admisibilitate ale excepției de neconstituționalitate și, totodată, ale cererii de sesizare a instanței de contencios constituțional, iar dispozițiile art. 29 alin. 4 și 6 teza I din *Legea nr. 47/1992 - de strictă interpretare și aplicare - prevăd soluțiile ce pot fi pronunțate de instanțele judecătorești sau arbitrale în procedura declanșării contenciosului constituțional, care pot fi fie admiterea - când instanța în fața căreia s-a invocat excepția de neconstituționalitate constată întrunite cumulativ condițiile de admisibilitate, fie respingerea, ca inadmisibilă - când aceste condiții nu sunt întrunite cumulativ.*

Din analiza actelor și lucrărilor dosarului, Curtea apreciază că cererea pârâtului de sesizare a Curții Constituționale întrunește cumulativ condițiile de admisibilitate:

Astfel, dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 10 martie 2008*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 293/2008*, publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 800 din 28 noiembrie 2008*, cu modificările și completările ulterioare - pretins neconstituționale - fac parte dintr-o ordonanță de urgență a Guvernului în vigoare la momentul invocării excepției și ele au legătură cu soluționarea cauzei, întrucât reglementează cadrul legislativ în baza căruia reclamantul CNSAS a promovat prezenta acțiune în constatare.

Pentru aceste motive, în baza dispozițiilor art. 29 alin. 4 din *Legea nr. 47/1992* republicată, cu modificările ulterioare, va dispune sesizarea Curții Constituționale în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate invocate de către pârâtul VLASIE Vasile.

În privința temeiniciei excepției invocate, Curtea apreciază că se impune respingerea excepției, întrucât dispozițiile criticate au o rațiune bine determinată față de scopul declarat al actului normativ de a institui o formă de continuare „într-un mecanism nou, a procesului de devoalare a activităților exercitate de regimul comunist”, care a exercitat, în special prin intermediul Securității, "o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, a drepturilor și a libertăților lor fundamentale". Aceasta îndreptățește accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, prin consemnarea publică a abuzurilor, și contribuie la o mai bună înțelegere a prezentului și la o proiectare adecvată a viitorului societății românești. Astfel, scopul ordonanței, enunțat în acești termeni, răspunde unor exigențe politice ale societății românești și dreptului la informație consacrat prin art. 31 din Constituția României și în considerarea celor enunțate în preambul, art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 reglementează accesul cetățenilor români sau străini care după 1945 au avut cetățenie română, precum și al cetățenilor unei țări membre a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord sau ai unui stat membru al Uniunii Europene la propriul dosar întocmit de Securitate, precum și la alte documente și informații care privesc propria persoană, în conformitate cu prevederile legii privind protejarea informațiilor care privesc siguranța națională, precum și dreptul acestor persoane de a afla identitatea lucrătorilor Securității și a colaboratorilor acesteia, care au contribuit cu informații la completarea dosarului. Mai mult, în temeiul art. 1 alin. (7) din ordonanță, persoana, subiect al unui dosar din care rezultă că a fost urmărită de Securitate, are dreptul de a solicita verificarea calității de lucrător al Securității pentru ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului.

Așa fiind, în cuprinsul Deciziei nr. 267/2009 Curtea Constituțională a observat că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 urmărește scopul de deconspirare, enunțat în preambul, a persoanelor care au contribuit la instrumentarea dosarului întocmit de Securitate, prin consemnarea publică - publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, și punerea la dispoziția mijloacelor de informare în masă de către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în temeiul art. 12 alin. (1) din ordonanță - a celor care ocupă demnitățile sau funcțiile enumerate în art. 3, precum și a celor care își manifestă intenția de a candida pentru alegerea ori numirea în aceste demnități sau funcții. Sub acest aspect, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 operează o modificare substanțială a regimului juridic aplicabil persoanelor constatate ca fiind "lucrătoare ale Securității" față de prevederile Legii nr. 187/1999, declarată neconstituțională prin Decizia nr. 51 din 31 ianuarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 6 februarie 2008, reținând că reglementarea anterioară nu a urmărit doar deconspirarea persoanelor care au participat la activitatea de poliție politică comunistă, ci a promovat răspunderea juridică și politică a acestora, cu scopul îndepărtării lor din anumite funcții și împiedicării lor de a candida pentru alegerea sau numirea în acele funcții. Mai mult, așa cum a reținut Curtea Constituțională prin decizia menționată, legea crea premisele unei forme de răspundere morală și juridică colectivă, pentru simpla participare la activitatea serviciilor de informații, fără vinovăție și fără existența unei fapte de încălcare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Cum întreaga argumentație a pârâtului se întemeiază, în fapt, pe natura activității instituției reclamante pe care o apreciază ca fiind una jurisdicțională, Curtea apreciază că față de noua reglementare și în concordanță cu argumentele deja exprimate de către Curtea Constituțională prin deciziile sale anterioare, se impune respingerea excepției ca neîntemeiată.

În baza dispozițiilor art. 29 alin. 4 Teza a II a din Legea nr. 47/1992 republicată, cu modificările ulterioare, Curtea va înainta Curții Constituționale în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate un exemplar al prezentei sentințe de sesizare și date privind numele părților pentru îndeplinirea procedurii de citare.

Apreciind că nu se impune suspendarea soluționării cauzei pe fond, Curtea urmează a analiza cererea formulată de reclamant.

Analizând actele și lucrările dosarului, în raport de obiectul cererii de chemare în judecată și de temeiurile de drept incidente în cauză, Curtea reține următoarele:

Dispozițiile art. 2 lit. a) ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, definesc noțiunea de lucrător al Securității ca fiind „orice persoană care, având calitatea de ofițer sau de subofițer al Securității sau al Miliției cu atribuții pe linie de Securitate, inclusiv ofițer acoperit, în perioada 1945 - 1989, a desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului”

Din înscrisurile existente la dosarul cauzei reiese că pârâtul **VLASIE Vasile** a avut gradele de locotenent în cadrul Securității Municipiului București (1968) și locotenent major în cadrul Direcției a II-a, Serviciul 2, Biroul 2 (1973), aspect confirmat de pârât prin întâmpinarea depusă.

În raport de conținutul acestor înscrisuri, Curtea apreciază îndeplinită prima condiție impusă de dispozițiile art. 2 lit. a) din OUG 24/2008, în sensul că pârâtul a avut calitatea de ofițer al Securității.

Din poziția deținută, pârâtul a dirijat o sursă din legătura personală a sa, pe lângă V.V.G., geolog, aflat în atenția organelor de securitate din anul 1970, când, împreună cu tatăl său, aflați în excursie în Ungaria, a încercat să treacă fraudulos frontiera în Austria, pentru a afla informații referitoare la relațiile și intențiile pe care le are, solicitând apoi

Direcției a VI - a, cu profil de interceptare a corespondenței „folosirea mijloacelor specifice de care dispune unitatea pentru a trimite date privind corespondența externă și internă a numitului V.V.G, interesând în mod deosebit următoarele: relațiile pe care le întreține și natura lor, intențiile pe care le are. Rezultatele obținute să ne fie trimise sub formă de extrase la indicativul 222/V.V./Tovarășului Vlasie V. (...), care va ține contactul operativ cu Dv. în această problemă. Măsurile speciale ce urmează a fi luate c.o., control fizico - chimic. Termen de urmărire: de la 01.07.1973 până la 01.10.1973.”.

Potrivit înscrisurilor din dosarul de fond informativ nr. 198084, cotă CNSAS I1212, avându-l ca titular pe V.V.G. (fișele 30.42), rezultă că a fost interceptată corespondența titularului până la data de 16.10.1973, precum și corespondența tatălui acestuia, iar dosarul de urmărire informativă deschis în privința acestuia „pentru suspiciuni de evaziune” a fost închis „la 06.11.1973, prin avizare negativă de a pleca în străinătate și luare în baza de lucru - cap. II Dos. obiectiv. nota se va exploata în Dos. de obiectiv cap. II”.

De asemenea, în dosarul de urmărire informativă nr. I 581 (cotă C.N.S.A.S.), deschis asupra lui P.D.L., student în anul V la Facultatea de Instalații, fost condamnat în 1959 la trei ani de închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale, aflat „în atenția organelor noastre datorită manifestărilor dușmănoase pe care le are”, sursa „DAN DUMTIRESCU”, dirijată de către pârât „pentru a-l contacta pe P.D.L. și a stabili poziția sa”, a semnalat că acesta este predominant de „concepții mistico - religioase, sub masca cărora în discuțiile întreținute cu diverși colegi ai săi, se dedă la manifestări dușmănoase”, primind sarcina „să discute cu P.D.L., pentru a stabili dacă se menține pe aceeași poziție”.

Din conținutul înscrisurilor menționate anterior, reiese în mod evident că în virtutea funcției sale, prin activitățile desfășurate, pârâtul a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor, recunoscute și garantate de legislația în vigoare la acea dată, prejudiciind grav statutul persoanelor urmărite.

În consecință, Curtea reține că și a doua condiție prevăzută de dispozițiile art. 2 lit. a) din OUG 24/2008 este îndeplinită în sensul că prin acțiunile întreprinse în calitate sa de angajat al organelor Securității, pârâtul a adus atingere *dreptului la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor*, astfel cum era consacrat de art. 28 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice; *dreptului la viață privată* al persoanelor urmărite - secretul corespondenței, astfel cum era consacrat de art. 33 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 17 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice.

Curtea apreciază că apărările pârâtului, formulate prin întâmpinare, nu sunt în măsură a duce la respingerea acțiunii CNSAS.

Astfel, pârâtul invocă faptul că nu a făcut altceva decât să-și exercite atribuțiile profesionale, exclusiv în limitele și exigențele prevederilor legale, însă nu au relevanță actele administrative interne cu caracter normativ sau individual care le permiteau lucrătorilor fostei Securități să intervină în viața privată a persoanelor în scopul culegerii de date și informații prin interceptarea corespondenței, interceptarea convorbirilor telefonice, crearea unor rețele de informatori dirijați să obțină informații precise în legătură cu anumite probleme de interes care vizau opiniile și mentalitățile politice, sociale, religioase etc. strict în scopul determinării sau prevenirii unor atitudini potrivnice statului totalitar sau regimului comunist.

Curtea subliniază că esențială în reținerea calității de lucrător al Securității în accepțiunea legii este realizarea, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, de *activități prin care să fi suprimat sau îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului*, iar scopul reglementării nu este nicidecum acela de a stabili o răspundere juridică în sarcina pârâtului, ci de a aduce la cunoștință activitatea sa, desfășurată în sprijinul regimului totalitar comunist.

Unul dintre drepturile fundamentale garantate de Constituția României este cel de a avea acces la orice informație de interes public (art. 31, alin. 1). Potrivit aceluiași articol, autoritățile publice "sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal" (alin. 2). Ratiunea Legii nr. 187/1999 a fost de a descrie modalitățile de exercitare a acestui drept fundamental, după cum reiese și din lectura art. 2 al acestei legi: „pentru a asigura dreptul de acces la informațiile de interes public, orice cetățean român cu domiciliul în țară sau în străinătate, precum și presa scrisă și audiovizuala, partidele politice, organizațiile neguvernamentale legal constituite, autoritățile și instituțiile publice au dreptul de a fi informate, la cerere, în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al organelor Securității, ca poliție politică, a persoanelor care ocupă sau candidează pentru a fi alese ori numite în următoarele demnități sau funcții", acestea fiind enumerate în același articol 2.

Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) este o instituție înființată în baza Legii 187/1999 cu modificările ulterioare, cu scopul de a pune la dispoziția cetățenilor români dosarele și documentele întocmite de fosta Securitate până la data de 22 decembrie 1989.

Din punctul de vedere al intenției de reglementare, potrivit preambulului Legii nr. 187/1999, „În perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, Partidul Comunist Român a exercitat, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale. Aceasta îndreptățește accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste, în condițiile prezentei legi ”

Legea nr. 187/1999 nu a prevăzut doar posibilitatea cetățenilor de a avea acces la dosarele persoanelor alese de populație sau numite de către autorități, ci și *posibilitatea accesului la dosarele altor categorii de persoane care ocupă poziții sau desfășoară activități cu un impact semnificativ pentru viața societății și care trebuie deci să beneficieze de încrederea opiniei publice*. Pentru toate aceste categorii de persoane, legea a prevăzut necesitatea deconspirării relațiilor cu fosta securitate tocmai pentru a evita ca încrederea opiniei publice în entitățile pe care aceste persoane le reprezintă să fie afectată de acuzații nedovedite referitoare la colaborarea cu organele regimului totalitar. S-a considerat deci că *cetățenii României au dreptul să cunoască trecutul celor care reprezintă structuri ce joacă un rol important în societatea civilă românească*.

OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității a preluat rațiunea actului normativ inițial: prin art. 3 lit. a-z se consacră dreptul la informare cu privire la existența sau inexistența calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, în sensul ordonanței de urgență, a candidaților la alegerile prezidențiale, generale, locale și pentru Parlamentul European, precum și a persoanelor care ocupă demnitățile sau funcțiile enumerate.

Dispozițiile nu instituie premisele unei răspunderi morale și juridice colective, fără existența unei fapte infamante și fără vinovăție, ci reflectă doar o materializare a dreptului la informare al cetățenilor cu privire la persoanele care ocupă funcții sau demnități publice, dacă și în ce măsură aceștia au suprimat sau îngrădit, prin acțiunile lor, drepturi și libertăți fundamentale ale omului, evaluare care se face de instanța de judecată în concreto, în raport de situația particulară a fiecăruia, prin evaluarea propriilor lor acțiuni.

Astfel, în cauză, apărările pârâtului referitoare la exercitarea atribuțiilor de serviciu în baza legilor și regulamentelor militare nu au relevanță față de scopul explicit al reglementării. Opțiunea a aparținut pârâtului, iar eventualele repercusiuni la care pârâtul s-ar fi expus din partea unui stat totalitar, care nu își respecta propriile reglementări legale și/sau constituționale, dacă nu ar fi executat dispozițiile/ordinele primite, nu are relevanță în cauză. Decizia pârâtului de a urma astfel de instrucțiuni și ordine, în vădită contradicție cu înseși prevederile constituționale în vigoare în perioada de referință, a

căror supremație era de asemenea consacrată, și cu prevederile tratatelor internaționale ratificate de România, de a se face unui din instrumentele de supraveghere și represiune ale regimului comunist, constituie o opțiune personală a acestuia, fără nici o relevanță în aprecierea activității sale din perspectiva incidenței art. 2 lit. a din ordonanță.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE:**

Admite cererea formulată de pârâtul VLASIE Vasile.

În baza dispozițiilor art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992 republicată, cu modificările ulterioare, dispune sesizarea Curții Constituționale în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, cu modificările și completările ulterioare, excepție invocată de către pârât.

În baza dispozițiilor art. 29 alin. 4 teza a II-a din Legea nr. 47/1992 republicată, cu modificările ulterioare, se va înainta Curții Constituționale în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate un exemplar al încheierii de sesizare și date privind numele părților pentru îndeplinirea procedurii de citare.

Admite acțiunea formulată de *reclamantul* Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, cu sediul în municipiul București, str. Matei Basarab nr. 55-57, sector 3, în contradictoriu cu *pârâtul* VLASIE Vasile, născut la data de 02.10.1947 în Homocea, județul Vrancea, fiul lui Vasile și Elvira, domiciliat în municipiul București, _____, Sector 6.

Constată calitatea de lucrător al Securității în privința pârâtului VLASIE Vasile, născut la data de 02.10.1947 în Homocea, județul Vrancea, fiul lui Vasile și Elvira, domiciliat în municipiul București, _____, Sector 6.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședința publică azi, 19 decembrie 2011.

PREȘEDINTE,
Diana Magdalena Bulancea

GREFIER,
Grigore Diculescu

